

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Horváth Béla Ügyvédi Iroda (fél címe 1 I. emelet, ügyintéző: dr. Horváth Béla ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (fél címe 2, ügyintéző: jogtanácsos neve) által képviselt alperes neve alperes ellen kártalanítás iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. október 24. napján meghozott 39.P.20.999/2011/33. számú ítélete ellen az alperes 34. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti.

Fellebbezett rendelkezései közül az alperest 2011. március 1-től 2013. november 1-ig terjedő időszakra havi járadékfizetésre kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezi.

További rendelkezéseit azzal hagyja helyben, hogy kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 2013. november 1. napjától minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 30.000 (harmincezer) forint járadékot, valamint az eddig az időpontig lejárt 930.000 (kilencszázharmincezer) forintot és annak 2012. július 1-től 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű, míg 2013. július 1-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 50.000 (ötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében 5.000.000 forint nem vagyoni kártalanítás, havi 30.000 forint járadék és mindezek kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az alperes érdemi védekezése elsődlegesen a követelés elévülése miatt a kereset teljes elutasítására irányult. Emellett a járadék követelést alaptalannak, a nem vagyoni kárigényt pedig eltúlzottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4 millió forintot és ennek 2011. március 1-jétől 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, míg 2013. július 1-jétől a kifizetésig, a késedelemmel érintett naptári félét első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot és 150.000 forint + áfa perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 2011. március 1-jétől véghatáridő nélkül, minden hónap 10. napjáig előre fizessen havi 30.000 forint járadékot, valamint 720.000 forint lejárt járadékot és annak 2012. április 1-jétől 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, míg 2013. július 1-jéig a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a járadékra vonatkozó ítéleti rendelkezés fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható. Úgy rendelkezett, hogy a 321.600 forint eljárási illetéket, a 124.720 forint szakértői költséget és 3180 forint tanúdíjat az állam viseli. Az elsőfokú ítélet jogi indokolása szerint az alperes elévülési kifogása alaptalan volt. A felperes a 2010-ben elvégzett fibroscan vizsgálat eredményét követően kapott teljes körű tájékoztatást a betegsége lényegéről, várható következményeiről, a Hepatitis C vírus elleni kezelés szükségességéről és annak várható eredményéről. Ekkor került abba a helyzetbe, hogy igényét érvényesíteni tudja. Az elévülés ez ideig a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése szerint nyugodott. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes helytállási kötelezettsége a károkozás idején hatályos 1972. évi II. tv. (Eü. tv.) 40. §-a, 22. §-ának (2) és az 58. § (3) bekezdése alapján fennáll, az alperes a felperes kártalanítására a Ptk. kártérítésre vonatkozó rendelkezései szerint köteles. A perbeli dietetikus vélemény alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek májkímélő diétaként teljes alkoholmentesség mellett zsírszegény, fűszerektől mentes, szénhidrátban és teljes értékű fehérjékben gazdag étrendet kell követnie, melynek megtartása egész életén át javasolt állapotromlásának megakadályozása, a súlyos szövődmények késleltetése végett. E diéta többletköltségét a felperes kereseti kérelmével egyezően átlagosan havi 20.000 forintban fogadta el. A felperes betegségének könnyebb elviseléséhez szükségesnek ítélte vitaminok, gyógyhatású készítmények szedését, melyek költségét 8000 forint összegben elfogadta, és indokoltnak tartotta a többlet tisztítószeres 2000 forint költségét is.

A felperes nyilatkozata, családtagja tanúvallomása és a szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes életvitele jelentősen megváltozott mióta HCV fertőzöttségéről tudomást szerzett. A betegséggel járó testi és lelki következmények a felperes hátralévő életében fennmaradnak, élettevékenységét jelentősen befolyásolják. Életmódját e megváltozott körülményekhez kellett igazítani, a betegség tudata mindennapjaiban jelen van. Visszahúzódtól lett, kapcsolata családjával és barátaival megváltozott. Fizikai teljesítő képessége, munkabírása is csökkent, fertőzöttségének tudata szexuális életére is negatív hatással van. Bár a felperes vírusellenes kezelése sikeres volt, azonban továbbra is vírushordozó, a vírus bármikor nagymértékben aktivizálódhat, ennek folytán állandóan törekedni kell arra, hogy szigorúan betartott egészséges életmódjával állapota romlását elkerülje.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártalanítás összegének megállapításakor figyelemmel volt a felperes életkorára és az Interferon kezelés eredményességére is, és mindezek alapján az eddigi bírói gyakorlattal is összhangban 4 millió forintot tartott alkalmasnak a felperest ért nem vagyoni károk enyhítésére.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett. Fellebbezésében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét úgy változtassa meg, hogy a felperes keresetét utasítsa el, és marasztalja a per költségeiben.

Fellebbezésében nem vitatta, hogy a felperesnél a Hepatitis C vírus fertőzöttség fennáll. Fenntartotta azonban az elsőfokú eljárásban előterjesztett elévülési kifogását. A fellebbezés szerint a keresetben a kártalanítási kötelezettséget megalapozó károkozó magatartás a vértranszfúzió, a bekövetkezett kár pedig a HCV fertőzöttség volt. Az elévülés a vértranszfúzió időpontjában, azaz 1991. október 14-én kezdődött, és mivel a felperes nem jelölt meg olyan tény, amely az elévülést félbeszakította volna, 1996. október 14-én be is következett. A felperes az elévülés állított nyugvását nem bizonyította. A tanúként kihallgatott kezelő orvosának vallomása és a rendelkezésre álló orvosi iratok azt bizonyították, hogy a fertőzés ténye 1999-ben ismertté vált. A felperes a betegségről 2000-ben az akkori szakmai szabályoknak megfelelő tájékoztatást megkapta, kezelése megkezdődött. Erre tekintettel - figyelemmel az ultrahangos vizsgálat 2000. május 25-i időpontjára - a követelés legkésőbb 2001. május 25. napján elévült. Amennyiben ezt az érvelést a másodfokú bíróság nem osztaná, akkor a 2004. június 9-i májbiopszia időpontját kell olyan időpontnak tekinteni, amikor a felperes a betegsége következményeivel már tisztában volt. Önmagában az a körülmény, hogy ekkor még a felperes májkárosodása nem következett be, és emiatt az akkori szakmai szabályok szerint antivirális kezelésre nem került sor, nem jelenti azt, hogy a felperes a fertőzés lehetséges következményeit ne ismerte volna. Ez esetben a kártalanítás iránti követelés 2005. június 9-én évült el. A felperes a járadékigényét is a fertőzés tényére és nem állapotromlásra alapozta, így e követelése is elévült.

Elévülés hiányában vitatta a nem vagyoni kártalanítás megítélt összegét, valamint a járadék indokoltságát és annak összegét is. A nem vagyoni kártalanítás vonatkozásában kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget annak, hogy a felperes az Interferon kezelés eredményeképp teljes egészében vírusmentessé vált, fizikai tünetei kizárólag a kezelés időtartama alatt álltak fenn, a szakértői vélemény szerint azok átmeneti jellegűek, továbbá hogy a kezelés lezárását követő kontroll eredmény alapján a felperes gyógyultnak tekinthető, és a HCV fertőzéshez kapcsolódó májkárosodása sem állapítható meg. Gyógyult HCV fertőzött betegek esetében az általános kártalanítási összeg 1,5 - 2 millió forint a bírói gyakorlat szerint. A felperes járadékkövetelését azért tartotta alaptalannak, mert a felperes csak általánosságban jelentette ki, hogy mennyivel nőtt meg az étkezésre fordított költsége, azt azonban semmilyen módon nem támasztotta alá. A felperes által követelt tisztítószer többletköltséget azért tartotta indokolatlannak, mert a szakvélemény szerint az általános higiénias szabályok betartása elegendő, a gyógyszerköltséget pedig azért, mert a felperes erre vonatkozó számlát, nyugtát nem csatolt, személyes előadása szerint is csak általános vitamin készítményt szed.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú ítéletnek 1.000.000 forint nem vagyoni kártalanítást és annak kamatait elutasító rendelkezése az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése alapján - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett, ezért a másodfokú bíróság kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseit bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, annak alapján a tényállást helyesen állapította meg, és nagyobb részben helytálló döntést hozott.

A fellebbezésre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét elsődlegesen az elévülés vonatkozásában bírálta felül.

A felperes - az érvényesített joga alapjaként előadott tényekből megállapíthatóan - károkozó magatartásként a hepatitis C vírusfertőzöttségét okozó transzfúziót jelölte meg. Az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kárát azonban nem a vírusfertőzöttségében, hanem a későbbiekben bekövetkezett májkárosodásában és az amiatt elszenvedett kezelés hatásaiban határozta meg.

Az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 326. §-ának (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A kártérítés a kár bekövetkezésekor nyomban esedékes (Ptk. 360. § (1) bek.). E rendelkezések alapján a vagyoni kártérítési igények elévülése a vagyonszökkenés, vagy elmaradt haszon bekövetkezésekor, illetőleg a költség felmerülésekor, a nem vagyoni kártérítési igények elévülése pedig a személyhez fűződő jogsértés miatti hátrány bekövetkezésekor kezdődik. A kár bekövetkezése tehát nem feltétlenül esik egybe a károkozás időpontjával, a kár attól eltérő időpontban, később is bekövetkezhet.

Köztudomású tény, amelyet a perbeli szakvélemény is alátámaszt, hogy a Hepatitis C vírusfertőzés következményei az egyes fertőzötteknél rendkívül eltérőek. A vírusfertőzést nem követi feltétlenül heveny vagy idült betegség kialakulása, és a kialakult betegségek bizonyos százaléka is magától gyógyul. A betegség rendkívül hosszú ideig tart, amiből akár 10 év is tünetmentes lehet. Fokozatosan halad előre, és a kezeletlenek 80%-ánál, a kezelték 20%-ánál 20 év elteltét követően okoz májelégtelenség miatt halált. A vírus, a betegség behatóbb megismerése lényegében az utóbbi évek eredménye, a vírus felfedezése óta a gyógymódok folyamatosan változtak, fejlődtek.

A felperes személyes előadásából megállapíthatóan a károkozás időpontjával egybeeső megfertőződése miatt kártalanításra nem tartott igényt. Fertőzését folyamatos kontroll alatt tartotta, az beavatkozást, kezelést az akkori orvosi protokoll szerint nem igényelt, klinikai tünetekkel nem járt. A felperesnek ezen állapota miatt költsége nem merült fel. Az egészséghöz fűződő jogának megsértését klinikai

tünetek nélkül, ép lélekkel élte meg, annak negatív hatásai életvezetésében, életminőségében nem jelentkeztek.

A felperesnél a 2010. évben a fertőzés következtében mérsékelt fokú májfibrozis (a májszöveteket rostos kötőszövetté alakulása) kezdődött (1/F/19 alatt csatolt fibruscan lelet, kezelőorvosának tanúvallomása, a felperes személyes nyilatkozata), a károsító magatartás, a vértranszfúzió miatt a vírusfertőzésen túli további hátrány - májkárosodás - következett be. A felperes személyes előadásával és házastársa vallomásával bizonyítottan ez a tény a felperest pszichikailag megviselte, gyermekeivel, házastársával való kapcsolatát nehezítette, életminőségét rontotta. Állapotromlásának elkerülése végett diétát kezdett, vitamint szedett, és a környezetében élők védelmében a tisztítószeres használatát is fokozta. A bekövetkezett májkárosodás miatt a felperesnél Interferon kezelést kellett kezdeni, az 1 évig tartó folyamatos kezelés fizikailag megviselte.

A felperes egészséghez fűződő jogának megsértése miatt a kereset alapjául meghatározott hátrányok tehát a 2010. évben következtek be, az e hátrányok miatti nem vagyoni kártalanítás ekkor vált esedékessé, az elévülési idő ekkor kezdődött meg. A felperes vagyoni kára, a keresetében előadott költségei is ettől az időponttól kezdődően merültek fel, így az elévülés a vagyoni károk vonatkozásában is a 2010. évben kezdődött. A felperes 2011. február 25-i keresetindításáig tehát az 5 éves elévülési idő nem telt el. (Ptk. 324. § (1) bekezdés). A felperes vagyoni és nem vagyoni kártalanítás iránti követelése bíróság előtt érvényesíthető volt, ahogyan azt az elsőfokú bíróság eltérő indokok alapján, azonban helyesen megállapította.

A másodfokú bíróság egyet értett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperest a testi épséghez, egészséghez fűződő jogának (Ptk. 76. § (1) bekezdés) megsértésével okozott nem vagyoni kárai mérséklésére az Eü tv. 58. §-ának (3) bekezdése és a 22. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint nem vagyoni kártalanítás illeti meg.

A nem vagyoni kártalanítás összegének megállapításához azonban a kereset szerinti hátrányokat, a felperes állapotromlását, az emiatti kezelést és mindezek következményeit kellett figyelembe venni. A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdésének alkalmazása során a mérlegelés körébe vonta azt a körülményt, hogy a felperesnél 2010-ben májkárosodás következett be. A felperes ekkor szembesült megváltozott állapotával, a betegsége reális közelségbe került lehetséges végkimenetelével. Mindezek személyében, férjként és apaként is egyaránt megviselték. Visszahúzódó lett, viselkedése a családjával, barátaival egyaránt megváltozott. A felperes kezelése heti rendszerességgel 1 évig tartott. Az Interferon kezelés mellékhatásai, influenzaszerű tünetek, fáradékonyság, étvágytalanság, bőrelváltozások, depressziós zavarok lehetnek. A felperes személyes előadása szerint, bőrgyógyászati leletével és házastársa tanúvallomásával bizonyítottan e mellékhatásokat kezelésének ideje alatt el kellett szenvednie. A mellékhatások folytán meg kellett küzdenie azzal is, hogy sem a munkájában, sem a családi életében nem tud a korábbiak szerint teljesíteni. Attól függetlenül, hogy a terápia a felperes jelenlegi állapota szerint sikeresnek tekinthető, a felperesnek az állapot rosszabbodással, a kezeléssel járó hátrányokat

el kellett szenvednie. További élete során a megváltozott étrendjét szigorúan be kell tartania. Jelenlegi gyógyult státuszától függetlenül vírushordozó, betegsége visszatérhet, melynek tudatával folyamatosan meg kell küzdenie.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyező összegű, 4 millió forint nem vagyoni kártalanítást ítélt alkalmasnak a felperest ért hátrányokat enyhítésére.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság a felperest a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján megillető, járadék formájában megtérítendő költségekről.

A perbeli orvosszakértő és dietetikus véleménye bizonyította, hogy a felperes kialakult állapotára tekintettel élete végéig májvédő diéta tartása szükséges, állapotromlásának megakadályozása, a súlyos szövődmények kialakulásának késleltetése érdekében. A felperes étkezéséről házastársa gondoskodik, tanúvallomásából megállapíthatóan férjének külön főz, az általa készített ételek alapvetően egyezőséget mutatnak a dietetikus véleményben ajánlott étrenddel. Ennek a keresetben megjelölt költségei a dietetikus véleményben foglaltakkal megegyeznek.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a járadék összegének meghatározásakor figyelembe vette a vitaminfogyasztás és a tisztítószer használat fokozott költségeit annak ellenére, hogy az orvosszakértői vélemény ezeket szükségszerűen felmerülő költségekként nem tartalmazta. Bármilyen tartós betegség esetén fontos a szervezet jó általános állapotának fenntartása, és emellett annak a tudata, hogy ezen állapot elérését és megtartását a beteg - vitaminokkal, nyomelemekkel, étrend-kiegészítőkkel - maga is elősegíti. E „segédeszközök” árait figyelembe véve az elsőfokú bíróság által elfogadott 8000 forint költség nem volt eltúlzottnak tekinthető. A megnövekedett mennyiségű tisztítószer alkalmazása is indokolt hisz nyilvánvaló, hogy a családban élő felperes betegségének tudatában minden olyan helyzetben igyekszik a családtagjait a fertőzéstől megóvni, melyben a vírus átadásának akár a legcsekélyebb kockázata is felmerül, pl. a közös higiénias helyiségek használata során.

A felperes a keresetében járadékkövetelését úgy terjesztette elő, hogy a kereset benyújtásának a napjától havi 30.000,- Ft járadék és a lejárt járadék összeg után középarányos mértékű kamat megfizetését kérte.

Az elsőfokú bíróság az alperest a kereset szerint kötelezte havi 30.000 forint járadék, ezen felül a kereset benyújtásától számított 24 hónapra jutó, egy összegben megállapított lejárt járadék megfizetésére. Ezzel ténylegesen az alperest ugyanazon időszakra kétszeresen kötelezte fizetésre. Az elsőfokú bíróság e rendelkezésével a Pp. 215. §-ában írt tilalom ellenére a kereseten túl terjeszkedett, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az alperes havi járadékfizetési kötelezettségéből az elsőfokú ítélet meghozataláig lejárt összegekre (2011. március 1.-2013. november 1.) vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte (Pp. 252. § (2) bekezdés), és ezen időszakra a felperest a lejárt 31 havi járadék (összesen 930.000 forint) egyösszegű megfizetésére és ezen összeg középarányos időponttól számított kamatának a megfizetésére kötelezte.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint részben hatályon kívül helyezte, nagyobb részében azonban a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján eltérő indokolással helybenhagyta.

A hatályon kívül helyező rendelkezésre a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül került sor, az alperes fellebbezése ténylegesen eredményre nem vezetett. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint az alperest a kötelezte a felperes ügyvédi képviseletével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. A felperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdésre figyelemmel az elvégzett munkával arányban álló összegben - állapította meg. Az alperes illeték mentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14. §-a szerint az állam viselte.

Budapest, 2015. január 8.

Dr. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: